

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/meu.2024.52.0.5207>

УДК 657.05-044.247:334.72:005.93

JEL D80, M40

ІНТЕГРОВАНЕ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Євген Цікало

Львівський національний університет ім. Івана Франка

79008 м. Львів, проспект Свободи, 18

e-mail: yevhen.tsikalo@lnu.edu.ua

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8051-9299>

Анотація. У статті викладено теоретико-концептуальні положення інтегрованого позиціонування облікової системи в системі управління підприємством. Представлено концептуальну схему вказаного позиціонування. Обґрунтовано необхідність об'єднання облікової внутрішньо-системної інтеграції та інтеграції з підсистемами системи управління задля досягнення системної інтеграції на підприємстві в цілому. Запропоновано інтегрувати облікову і управлінську політики підприємства та прийняти обліково-управлінську політику для внутрішнього нормативного регулювання інтегрованого входження і функціонування облікової системи в системі управління. Архітектурний стиль інтегрованого опрацювання представлений конструкторським рішенням, за яким облікова система (як підсистема) разом з іншими підсистемами (маркетингу, управління виробництвом тощо) базується на інтеграційній платформі системи управління підприємством. Уведено поняття інтеграційної ознаки як ідентифікованої і зафіксованої в обліку інтегративної якості облікованої операції (господарської чи бізнес-операції). Показано, що формування інтеграційних ознак на платформі дає змогу відобразити (відтворити) інтегративну якість облікованих операцій в інтегрованій звітності про сталий розвиток підприємства (у звіті про управління) з врахуванням запроваджених стандартизованих систем менеджменту, що інтегруються. Для цього запропоновано: систематизувати інтеграційні ознаки за атрибутами управління (цілями, функціями, організацією та іншими) поєднуючи ці ознаки із самоорганізаційними ознаками під час здійснення операцій; виконати прив'язку ознак до уніфікованих управлінських елементів (бізнес-стратегії, бізнес-моделі, бізнес-процесів та інших), які пов'язані із структурними частинами інтегрованої звітності і стандартів систем менеджменту ISO. Такі інтеграційні трансформації повинні бути закріплені в обліково-управлінській політиці підприємства. Їхня результативність зазначена у зробленому висновку про те, що завдяки обліковому опрацюванню інтеграційних ознак, як комплементарних до показників операцій, надається можливість: визначати рівень інтегрованості операцій за їхнім

реквізитним набором (описом) і загалом ступінь інтеграції системи управління, оцінюючи при цьому інтеграційний стан підприємства; визначати вплив інтеграційного стану на економічний стан досягаючи при цьому системного стану гомеостатичної рівноваги як збалансованого і стабільного.

Ключові слова: облікова система, система управління, звітність, операції, обліково-управлінська політика, інтеграційна ознака, інтеграційний процес, інтеграційна платформа.

Постановка проблеми. Облікова система підприємства є інформаційно-відображувальною (відтворювальною, сприймаючою) його діяльність та забезпечувальною систему управління інформацією для ухвалення і реалізації рішень. Взаємодія облікової системи, як підсистеми системи управління підприємством, з іншими підсистемами (маркетингу, управління виробництвом, управління кадрами, управління якістю тощо) в управлінських процесах прагматично тяжіє до інтеграції підсистем. Така потенційно вигідна форма взаємодії забезпечує інтегративну статусність всієї системи управління. Для того, щоб здобути переваги від інтеграції, облікова система повинна бути відповідним чином налаштована, позиціонуючи себе як невід’ємний елемент інтегрованої структури. Інтегроване позиціонування облікової системи представлятиметься як готовність реалізувати інтеграційні процеси, що супроводжує та мають управлінські. Завдяки інтеграційним процесам відбуватиметься перетворення (з допомогою інтегрованих рішень) господарських процесів в інтегровані, які модельно відповідатимуть стратегічним і тактичним управлінським установкам, «імплементованим» на траєкторіях функціонування облікової системи.

Представляючи господарську діяльність підприємства як провадження бізнесу, господарські процеси (операції), що термінологічно означені в обліку, виступатимуть в ролі бізнес-процесів (операцій), що когерентно проєктуються на структурні частини системи управління. Облікова система повинна бути адаптивною до змін у бізнес-середовищі, щоб забезпечити утворення інтегрованих рішень за бізнес-процесами на самоорганізаційній основі управління. Облікова система повинна достовірно і прозоро інформувати про вплив бізнес-процесів на економічний стан підприємства, беручи участь у досягненні адекватного інтеграційного стану. Взаємна керованість економічним та інтеграційним станами давала б змогу системі управління увійти в стан гомеостатичної рівноваги на умовах збалансованості і стабільності. Такі обставини зумовлюють поглиблення дослідження проблематики інтегрованого входження та функціонування облікової системи в системі управління підприємством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для того, щоб у дослідженні інтегрованого позиціонування облікової системи домогтися суттєвості та конструктивності, необхідно звернутися до категорійно-термінологічного змісту об’єкта дослідження. Термін «облікова система» не є унормованим. Так, в Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» використовують термін «система» в контексті розробки системи внутрішньогосподарського (управлінського) обліку і звітності на підприємстві, наповнюючи зміст терміну процесним аспектом обліку для надання інформації внутрішнім користувачам в процесі управління. Це й же аспект властивий визначенню бухгалтерського обліку з надання інформації внутрішнім і зовнішнім користувачам для прийняття рішень, але без трактування його як системи [1]. У наукових публікаціях та представницьких інформативних джерелах ІТ-компаній з розробки продуктів автоматизації обліку і управління облікову систему синонімічно

інтерпретують як систему обліку в контексті управління підприємством. Фахівці у галузях обліку і менеджменту використовують «облікову систему» вкладаючи у її зміст погляди суб'єкта-надавача і суб'єкта-користувача облікової інформації, надаючи змісту водночас інтегративну якість [2]. Показовою у цьому відношенні є визначення облікової системи Л. Городянської як складної штучної організаційної системи, яка внутрішньо унормована обліковою політикою підприємства [3]. На необхідності інтеграції організаційної складової обліку з менеджментом в межах створення корпоративної бізнес-архітектури підприємства для реалізації запитів і можливостей цифрової економіки акцентує А. Пилипенко [4]. За цим поглядом на облікову систему покладається забезпечення інтегрованої реалізації обліково-інформаційного процесу в межах архітектури бізнес-процесів, що враховуватиметься в управлінській обліковій політиці підприємства. Ці погляди підтверджують управлінський чинник позиціонування облікової системи на засадах системної інтеграції. Додамо й те, що в системно-інтегрованому позиціонуванні враховують наділення обліку аналітичними функціями для інформаційного забезпечення менеджерських рішень. Контрольні функції є перманентними і розглядаються в межах аналізу під час виконання початкової процедури виявлення відхилень, в тім числі з виконанням аудиторських процедур.

Облікова система як компонента (підсистема) поширених ERP (Enterprise Resource Planning)-систем інтегровано реалізується завдяки інформаційно-технологічній інтеграції з іншими компонентами [5, 6]. Для цього створюють інтегровану базу даних та використовують уніфіковані технологічні операції, що дають змогу виконувати одноразове уведення даних за бізнес-операціями (господарськими операціями) в базу. Отримання інтегрованої бізнес-операції, алгоритмізованої за змістом, залишається за особою, яка «курує» (провадить) операцію. Складність системного охоплення бізнес-операції як інтегрованої вимагає відповідних професійних здібностей особи і впливає на успішність інтеграції. Така обставина задає запит на подальший розвиток ERP-систем в частині автоматизації змістовної інтеграції.

Наведені особливості інтегрованого позиціонування облікової системи вказують на необхідності продовження робіт з розробки обліково-управлінського сегменту системної інтеграції в управлінні підприємством.

Постановка завдання. Мета статі полягає у виробленні теоретико-концептуальних положень інтегрованого позиціонування облікової системи в системі управління підприємством. Для досягнення мети необхідно визначити умови і конструктивні (архітектурні) елементи інтегрованого входження і функціонування облікової системи на методологічній основі побудови і функціонування інтегрованої системи управління на підприємстві.

Методи дослідження. Досягнення встановленої дослідницької мети ґрунтується на використанні системного методу у пізнанні: позиціонування облікової системи як структурної частини (підсистеми) системи управління підприємством; атрибутивних складових управління, які охоплюватимуться процесами набуття загальносистемних інтеграційних ознак у поєднанні із самоорганізаційними ознаками в обліково-управлінських процесах. Цей метод лежить в основі створення і функціонування інтеграційної платформи системи управління, завдяки чому загальносистемні інтеграційні ознаки стають комплементарними до облікованих господарських операцій як специфіковані до об'єктів операцій. Використано дедуктивний метод для визначення уніфікованих управлінських елементів виходячи з потреб інтегрованого звітування

про сталий розвиток підприємства і облікового відображення (з можливістю інформування) реалізації стандартів підсистем менеджменту. Задіяно метод якісного аналізу і синтезу для облікового оцінювання справдження інтеграційних ознак в господарських операціях і ступеня інтеграції системи управління загалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідність поєднання облікової і управлінської політик підприємства для методологічно вивіреного інтегрованого позиціонування облікової системи зумовлює потребу облікової інтерпретації елементів управлінської політики, що буде своєрідною інтеграцією самих політик. Для того щоб вирішити це завдання застосуємо концептуальний підхід до поєднання-інтегрування політик, який ґрунтується на комплексному представленні обліковою системою інформації про діяльність підприємства та управління нею для зацікавлених сторін (внутрішніх і зовнішніх). На прикладному рівні така інформація надається під час звітування про сталий розвиток підприємства у формі інтегрованого звіту про управління [7, 8]. Насправді цей звіт показує наскільки обліковій системі вдалося реалізувати положення управлінської політики. Тому методичні положення щодо розкриття структурних частин звіту про управління логічно повинні відображатися в обліковій політиці підприємства. Зазначимо, що до складання звіту підходять творчо (за принципом «box-ticking exercise» – уникнення примусового заповнення шаблонних таблиць) з огляду створення об'єктивної привабливості для зацікавлених сторін. Нормативною базою складання звіту слугують стандарти про сталий розвиток, затверджені Європейською комісією (ЕК) [9]. Звітування про сталий розвиток за цими стандартами, відповідно до Директиви ЄК 2022 /2464 [8], базується на використанні стандартів IR, SASB, GRI [10, 11]. Структурні елементи цих стандартів можуть слугувати в якості структурного наповнення звіту про управління, а отже, бути спільними для облікової і управлінської політик.

Додатково зазначимо, що на облікову систему та її політику накладається специфіка функціонування в умовах інтегрованої системи управління (IMS), створеної на базі інтегрованих стандартів систем менеджменту (IMSS) ISO, що сертифікуються [12]. Тут існує потреба в інформуванні про реалізацію робочих положень стандартів в підсистемі запровадження та супроводу реалізації стандартів систем менеджменту. Отож структурні частини стандартів, що уніфіковані за HLS-структурою [13], повинні інформаційно відповідати структурним частинам звіту про управління.

В обліково-управлінську політику входить бізнес-управлінська частина, представлена на рисунку 1 уніфікованими управлінськими «бізнес-кейсами», які відображатимуть у звіті. Виходячи з вимог стандартизованого інтегрованого звітування про сталий розвиток, до уніфікованих елементів політики ще увійдуть: концепція управління, результати ESG (Environmental. Social. Governance.)-діяльності, стан підприємства, ризики і можливості, перспективи діяльності і розвитку, інструментальні засоби інформаційних технологій управління. Ці елементи розглядатимуться в проєкції на «бізнес-кейси». Наприклад, обліковуючи і аналізуючи бізнес-процеси, визначатимемо облікований фінансовий результат з аналітичною оцінкою взаємовпливів економічної, соціальної, екологічної діяльності в ESG-контурі показників, а також вплив параметрів (показників) бізнес-процесів на стан підприємства. Своєю чергою, бізнес-процеси пов'язуватимуться з усіма іншими «бізнес-кейсами», що утворюватиме мережеву зв'язковість (сполучність) як передумову інтеграції елементів.

Для того, щоб облікова система органічно увійшла в систему управління, треба виділити системоутворювальні елементи, що властиві як атрибути управління: цілі; функції; організація; інформація; економічна сенсова (знання) змістовність

управління, що релевантна із соціальними і екологічними впливами на основі подвійної суттєвості (ESG-контур) [8]; інструментально-прикладна технологічність управління (IT-засоби). Такі атрибути також відображатимуться в обліково-управлінській політиці для врахування в процесах інтеграції облікової системи.

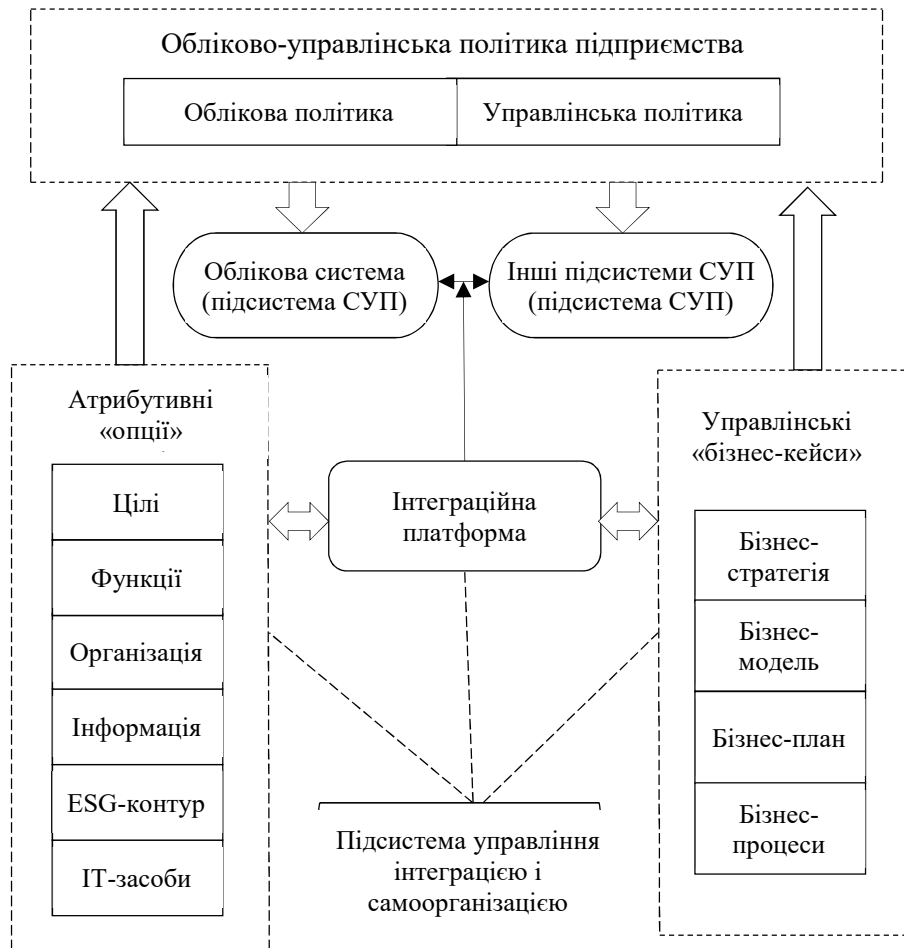

Рис. 1. Концептуальна схема інтегрованого позиціонування облікової систем в системі управління підприємством (СУП)

Різноманіття структур систем управління підприємствами, специфіка їхньої діяльності і творчий підхід до інтегрованого звітування про діяльність індивідуалізують процеси інтеграції, які часто спрощуються враховуючи складність системної інтеграції. Тому дослідницький інтерес представляє здійснення системної інтеграції (рівнозначно побудова інтегрованої системи управління підприємством) на інтеграційній платформі [14]. Практичне призначення платформи полягає у виконанні інтеграційних процесів, які перетворюватимуть процеси в системі управління в інтегровані, що підтверджуватиметься наявністю ознак інтеграції (загальносистемних

і специфікованих до конкретних об'єктів управління). Інтеграційна ознака – інтегративна якість, що може бути метризована, ідентифікована і зафіксована в обліку для оцінки стану інтеграції і процесів в системі управління, та впливу інтеграційного стану на економічний стан підприємства. На платформі утворюватимуться в реальному часі інтеграційні ознаки, які можна представити як комплекс ознак за атрибутивними «опціями» управління (Рис. 1). У такий спосіб отримаємо видові (атрибутивні) групи інтеграційних ознак (ознаки за видами інтеграції). Ці ознаки також взаємопов'язані між собою і можуть утворювати синтезовані (комбіновані) види інтеграції. Такий підхід дає змогу універсалізувати саму платформу для базування на ній різних підсистем (користувачів).

Далі треба виконати деталізовану прив'язку видових інтеграційних ознак до «бізнес-кейсів» та інших уніфікованих управлінських елементів на основі відповідності перших змістовним характеристикам других. Наприклад, цільова ознака «всефакторно диспозиційована (визначена) стратегічна ціль» відповідатиме «кейсу» «бізнес-стратегія» за змістовною характеристикою «структурно-просторова і часова декомпозиція стратегічної цілі за функціональними і організаційними рівнями управління створення цінності сталого розвитку у взаємодії з бізнес-середовищем». Враховуючи приналежність «бізнес-стратегії» до таких структурних частин звіту про управління як «Дослідження та інновації», «Фінансові інвестиції», отримаємо інформаційне представлення стратегічної цілі в цих рубриках. Здійснюючи бізнес-процеси (за однойменним «кейсом»), їхні операції відображатимуть в обліку синхронно з аналізом досягнення стратегічної цілі на теперішній момент виходячи з досягнення дисконтованої вартості інноваційного проєкту або довгострокових фінансових інвестицій, як стратегічних активів, що обліковуються. Якщо необхідні показники будуть досягнуті, то це означатиме, що інтеграційна ознака справдилася (втілилася у бізнес-операції).

Як видно інтеграційні ознака, отримуючи прив'язку до операції, стає комплексними до її показників. Це означає, що інтеграційні ознаки повинні доповнюватися (поєднуватися) самоорганізаційними ознаками за бізнес-рішеннями, що сприятиме досягненню економічно доцільних значень показників за конкретними операціями. Отже, прикріплення інтеграційних ознак (з врахуванням самоорганізаційного чинника) до бізнес-орієнтованих господарських облікованих операцій, даватиме змогу в реальному часі перебігу процесів отримувати інформацію про хід інтеграції (реалізації інтегрованих процесів і операцій) за об'єктами, що відображаються за дебетом і кредитом бухгалтерських рахунків. З'являється можливість, за певний проміжок часу завдяки агрегуванню і узагальненню облікових даних за операціями у бухгалтерській звітності і звіті про управління, отримувати постатейні (за структурними частинами звітів) дані-показники про рівень справдження інтеграційних ознак та загалом визначати ступінь інтеграції (з допомогою «згортки» показників ознак) системи управління підприємством. У такий спосіб облікова система забезпечить прозорість інтеграційних процесів та об'єктивне підтвердження статусу інтегрованості бізнес-процесів та загалом системи управління підприємством.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В інтегрованому позиціонуванні облікової системи в системі управління підприємством виходимо з таких теоретико-концептуальних установок:

на підсистемному рівні внутрішня інтеграція (на основі об'єднання видів обліку та їхніх процесів) облікової системи повинна відбуватися з врахуванням інтеграції з іншими підсистемами системи управління, втілюючи положення обліково-управлінської політики підприємства;

інтегроване входження і функціонування облікової системи пропонується проводити на інтеграційній платформі системи управління, де формуватимуться ознаки інтеграції;

інтеграційні ознаки відповідають інтегративним якостям господарських операцій (бізнес-операцій), які відображаються в обліку, а тому одночасно з економічним змістом операцій можуть бути метризованими і представлені особливим вимірником (наприклад, бальним для визначення рівня справдження ознаки); водночас показник конкретної ознаки буде комплементарним до відповідного економічного показника операції, що дає змогу пов'язати інтеграційну ознаку із самоорганізаційною ознакою;

поєднання інтеграційних і самоорганізаційних ознак в рішеннях стосовно облікованих операцій дає змогу досягти стану гомеостатичної рівноваги системи управління, як сприятливого за відповідного комплексного стану, представленому взаємопов'язаними інтеграційним і економічним станами;

завдяки базуванню облікової системи на інтеграційній платформі здійснюється прив'язка інтеграційно-самоорганізаційних ознак через обліковані операції до інтегрованої звітності про сталий розвиток (звіту про управління) в розрізах управлінських атрибутивних видів ознак (цілові, функціональні, організаційні, інформаційні та інші ознаки) і уніфікованих управлінських елементів (наприклад, «бізнес-кейсів»: бізнес-стратегія, бізнес-процеси та інших) відповідно до структурних частин звітності; прив'язка ознак виконуватиметься і до структурних частин стандартів систем менеджменту ISO, що інтегруються; таке конструкторське рішення дає змогу реалізувати обліково-управлінську політику підприємства;

описане концептуально-інтегроване позиціонування облікової системи надає можливість, використовуючи узагальнений показник ступеня інтеграції та його часткові показники ознак, досягти метризованого облікового підтвердження статусності інтегрованої системи управління.

Продовження дослідження за даною проблематикою бачиться у напрямі формалізації представлення інтеграційних ознак у композиції із самоорганізаційними ознаками, а також змістовних характеристик «бізнес-кейсів» для стикування з ознаками, на рівні реквізитів облікованих операцій, як підготовчої роботи до створення шарів інтеграційної мережі для ERP-систем.

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996, в редакції від 03.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 12.11.2024).
2. Цікало Є. Облікова система підприємства: категорія і системоутворюючі ознаки. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*, 2011. 46. С. 220-228.
3. Городянська Л. Особливості технічного забезпечення системи бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*, 2009. № 10. С. 17-22.
4. Пилипенко А. А. Розвиток обліково-інформаційного забезпечення управління корпоративним підприємством в умовах цифрової економіки. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (26-27 вересня 2024 р., м. Тернопіль). Том 1. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С. 369-372.
5. Татарчук М. І. *Корпоративні інформаційні системи*: підручник. К.: КНЕУ, 2014. 329 с.
6. Функції ERP-системи для підприємств. URL: <https://wezom.com.ua/ua/blog/funktsiyi-erp-sistemi-dlya-pidprijemstv> (дата звернення: 15.10.2024).

7. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління. Наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 982, в редакції від 18.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text> (дата звернення: 20.10.2024).
8. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464> (дата звернення: 21.10.2024).
9. IFRS Sustainability Standards Navigator. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/> (дата звернення: 25.10.2024).
10. Value Reporting Foundation. URL: <https://www.valuereportingfoundation.org/> (дата звернення: 11.11.2024).
11. Resource center. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/gri-standards-download-center/> (дата звернення: 12.11.2024).
12. GUIDANCE ON INTEGRATED MANAGEMENT SYSTEM STANDARDS JUST UPDATED By Clare Naden on 15 November 2018. URL: <https://www.iso.org/news/ref2347.html> (дата звернення: 13.11.2024).
13. HIGH-LEVEL STRUCTURE – HLS. URL: <https://www.iso.org/management-system-standards-list.html> (дата звернення: 11.11.2024).
14. Цікало Є. І. Системна інтеграція в управлінні підприємствами: самоорганізація, інформаційне забезпечення та моделювання: монографія. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2024. 316 с.

References

1. Pro bukhholderskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. No. 996, v redaktsii vid 03.09.2024. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (accessed 20 October 2024).
2. Tsikalo Ye. (2011) Oblikova systema pidpriemstva: katehoriia i systemoutvoriuiuchi oznaky [Enterprise accounting system: category and system-forming signs]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya ekonomichna*. Bulletin of Lviv University. Economic series, 46, pp. 220-228 [in Ukrainian].
3. Horodianska L. (2009) Osoblyvosti tekhnichnoho zabezpechennia systemy bukhholderskoho obliku [Features of the technical support of the accounting system]. *Accounting and auditing*, 10, pp. 17-22. [in Ukrainian].
4. Pylypenko A. A. (2024) Rozvytok oblikovo-informatsiinoho zabezpechennia upravlinnia korporatyvnyim pidpriemstvom v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [The development of accounting and information support for the management of a corporate enterprise in the conditions of the digital economy] // The state and prospects of the development of the accounting and information system in Ukraine: materials of the VII International Scientific and Practical Conference (September 26-27, 2024, Ternopil). Volume 1. Ternopil: ZUNU, pp. 369-372. [in Ukrainian].
5. Tatarchuk M. I. (2014) Korporatyvni informatsiini systemy [Corporate information systems]. K.: KNEU [in Ukrainian].
6. Funktsii ERP-systemy dlia pidpriemstv [ERP system functions for enterprises]. Retrieved from: <https://wezom.com.ua/ua/blog/funktsiyi-erp-sistemi-dlya-pidpriemstv> (accessed 15 October 2024).
7. Metodychni rekomendatsii zi skladannia zvitn pro upravlinnia [Methodological recommendations for drawing up a management report]. *Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy* vid 07.12.2018 № 982, v redaktsii vid 18.01.2019. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text> (accessed 20 October 2024).
8. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability

- reporting. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464> (accessed 21 October 2024).
9. IFRS Sustainability Standards Navigator. Retrieved from: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/> (accessed 25 October 2024).
 10. Value Reporting Foundation. Retrieved from: <https://www.valuereportingfoundation.org/> (accessed 11 November 2024).
 11. Resource center. Retrieved from: <https://www.globalreporting.org/standards/gri-standards-download-center/> (accessed 12 November 2024).
 12. GUIDANCE ON INTEGRATED MANAGEMENT SYSTEM STANDARDS JUST UPDATED By Clare Naden on 15 November 2018. Retrieved from: <https://www.iso.org/news/ref2347.html> (accessed 1 November 2024).
 13. HIGH-LEVEL STRUCTURE – HLS. Retrieved from: <https://www.iso.org/management-system-standards-list.html> (accessed 11 November 2024).
 14. Tsikalo Ye. I. (2024) *Systemna intehtratsiia v upravlinni pidpriemstvamy: samoorhanizatsiia, informatsiine zabezpechennia ta modeliuvannia* [System integration in enterprise management: self-organization, information support and modeling]. Lviv: LNU im. I. Franka [in Ukrainian].

INTEGRATED POSITIONING OF THE ACCOUNTING SYSTEM IN THE ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM

Yevhen Tsikalo

Ivan Franko National University of Lviv

79008 Lviv, Prospekt Svobody, 18

e-mail: yevhen.tsikalo@lnu.edu.ua

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8051-9299>

Abstract. The article describes the theoretical and conceptual provisions of the integrated positioning of the accounting system in the enterprise management system. A conceptual scheme of the indicated positioning is presented. The necessity of combining intrasystem integration of accounting and integration with subsystems of the management system in order to achieve system integration of the enterprise as a whole is substantiated. It is proposed to integrate the accounting and management policies of the enterprise and to adopt an accounting-management policy for the internal regulatory regulation of the integrated entry and functioning of the accounting system in the management system. The architectural style of integrated processing is represented by a design solution. According to this decision, the accounting system (as a subsystem), together with other subsystems (marketing, production management, etc.), is based on the integration platform of the enterprise management system. The concept of an integration sign is introduced as the identified and recorded in the accounting of the integrative quality of the recorded operation (business operation). It is shown that the formation of integration signs on the platform makes it possible to reflect (reproduce) the integrative quality of the recorded operations in the integrated reporting on the sustainable development of the enterprise (in the management report). The relation of recorded operations to standardized integrated management systems is taken into account during the formation of signs. To do this, it is proposed to: systematize integration signs by management attributes (goals, functions, organization, and others) by combining these signs with self-organizing signs during operations; perform the linking of signs to unified management elements (business strategies, business models, business

processes, and others) that are related to structural parts of integrated reporting and standards of ISO management systems. Such integration transformations should be fixed in the accounting- management policy of the enterprise. Their effectiveness is indicated in the conclusion that thanks to the accounting treatment of integration signs, as complementary to the indicators of operations, it is possible to: determine the level of integration of operations according to their requisite set (description) and, in general, the degree of integration of the management system, while assessing the state of integration of the enterprise; determine the influence of the state of integration on the economic state while achieving a systemic state of homeostatic equilibrium as balanced and stable.

Keywords: accounting system, management system, reporting, operations, accounting-management policy, integration sign, integration process, integration platform.

Стаття надійшла до редколегії 12.11.2024

Прийнята до друку 25.11.2024